



Universitätsbibliothek Paderborn

Res Gestae Illvstrissimo-||rvm Martyrvm, Con-||fessorvm Atqve Sancta-||rvm Virginvm ...

Eorvm Praecipve, Qvae Per|| R. P. L. Surium sex Tomis compraehensae
sunt:|| et nunc restrictis verborum ambagibus ... ad ... D.|| Caesaris
Baronii Chronologiam|| digestae ac in quatuor Tomos distributae

Lippeloo, Zacharias

Coloniae, 1595

VD16 ZV 18288

Hæc aliâque suauiſſima ſanè conſolationis verba vir ſanctus cùm dixiſſet: Ecce, inquit, Paphnuci Pater, hodie & corporis huius ergaſtulo à Domino vocor: æſtatim inſitæ pietatis & admirandæ religionis documenta præbens placidiſſimè corporeis vinculis ſolutus, in cælum Angelorum comitatus obſequio, quò ſuauiſſimo cantu eum proſequebantur, immigravit.

MARTYRIVM S. AQVILINÆ VIRGINIS.
ex ea que eſt apud Metaphraſten.

Iunij 13.

Aquilinæ
patria & pa-
rentes.

Voluſianus
erudelis Pa-
leſtinæ Præ-
ſcitus.

Aquilina
fœminas
piè prouo-
cat ad fidè.

IN vrbe Paleſtinæ regionis, quæ Biblos dicebatur, inter alios inſigni pietate viros, qui ab ipſis Apoſtolis Chriſti cognitione imbuti fuerant, Entelmus ſacro matrimonij vinculo alligatus, Aquilinam genuit, puellam egregijs ſanè Chriſtianæ virtutis trophæis inclytam. Cùm enim Voluſianus, Diocletiani Imperatoris anno ſeptimo, prouinciæ Paleſtinæ adminiſtrationem accepiffet, homo nefarius, vt terreni Imperatoris oculis placeret, eiufque animum grato obſequio ſibi deuinciret, inaudita quadam tyrânide omnes pietatis cultores perſecutus eſt. Cùmque multi admirandæ animi fortitudine certamina maxima ſuſtinerent, Aquilina nullo modo Chriſtianæ pietati pro ſua parte defuit; ſed quotidie, quæſcunque poterat virgines & matronas, ad ſuum colloquium pertrahebat: eisque & Chriſtianæ religionis præſtantiam & impium idolorum cultum ardentè ſanè exponerebat. Hæc cùm fortè Nicodemus quidam audiret, ſtatim ad Proconſulem detulit, Aquilinam, ſpreto Imperatorum edicto, Chriſtianam religionem colere, & diabolica fraude multas virgines matro-

nasque

nasque à deorum cultu auertere.

Hac accusatione audita Proconsul Volusianus, Aquilina si-
suo eam tribunali sisti iussit. Annum tunc agebat ^{statur Volu-}
virgo sanctissima duodecimum, eratque pulchri- ^{siano.}
tudine eximia, & specie adeò liberali, ut Procon-
sul multis blanditijs eam frangere cuperet, ne ma-
gno animi sui dolore, tam teneram tamque præcla-
ram virginem carnificum manibus tradere cogere-
tur. At illa cum Proconsuli assisteret, eiusque blan-
ditias & amplissima promissa audiret, animo pla-
ne virili respondit: Nolo ut me misericordia pro-
sequaris: nam ea, quæ à te misericordia æstimatur,
maiori me damno afficiet: quare peto ut ferocem
te ostēdas & sæuitiam in me maximam exprimas;
quo cognoscas vires nostras Christi sanguine ro-
boratas, nullis supplicijs frangi posse.

Constantia
S. Aquilinae.

Hac cum Volusianus puellam dicentem audi-
uisset, iussit carnifices colaphis eam cadere, & in-
sultans, ait: Vide, Aquilina, num istæ tormentorum ^{Colaphis}
primitiæ tibi suaves & iucundæ videantur. Ad hæc ^{cadit.}
Aquilina: Tu quidem, tyranne, non veritus es Dei
imaginem colaphis cœdare; sed nec tibi Deus in
die iudicij parcet. Proconsul ut conceptum animi
sui furorem exprimeret, iussit eam à duobus car-
nificibus distentam acriter verberari. At Christi
martyr in eo supplicio exultans, tyranni cruciatus
contemnebat. Volusianus autem aures eius ignitis
subulis perforari, ac cerebrum ipsum candenti fer-
ro exuri iussit. Eo cruciatu virgo sancta aliquam-
diu fatigata, tandem concidit, & oppressis, præ
dolore, sensibus, instar mortuæ iacuit. Proconsul
itaque ratus eam vitali spiritu destitutam, cor-
pus eius canibus ac volucris proieci iussit. Cum
verò Aquilina totum diem tanquam exanimis in
via,

Candētib;
subulis per-
forata.

Ab Angelo
sanatur.

via, ludibrium vulgi, proiecta iacuisset, ecce nocte concubia, Angelus Domini eam erexit, & integra sanitate cum admirabili decore restituta, ad portam urbis perduxit: qua statim patefacta, Vade, inquit, ad Volusianum, eiusque insaniam constanter redargue.

Sententia
Volusiani
in eam.

Iuit illa, & Proconsulem his verbis affata est: Nondum, ô tyranne, Christi potentiam agnosces? Etsi enim cordis lumine à patre tuo diabolo priuatus es, at corporeis saltem oculis crede. Ego sum Aquilina, quæ hîc incolumis, vt vides, assisto. Proconsul ingêti stupore oppressus animum in omnes partes tacitûs versabat. Tandem ait: Pessima hæc Christianorum sectæ propugnatrix, quæ beneficij suis vim tormentorû superat, gloriose feriat. Hac

Expirat nec
dum cæsa à
cognifice.

lata sententia virgo Christi, præ gaudio exultans Creatori suo gratias egit. Vt autem ad locum certaminis ventum est, obtento orandi spatio, hora vna, ardenti spiritu Christi numen precata est: & ecce antè quàm cruentus carnifex gladium in virgineam eius ceruicem vibraret, placidissimè animam efflauit. Carnifex tamen vt sententiam Proconsulis exequeretur, sacrum eius caput præcidit, ex quo pro sanguine lac in terram defluxit. Christiani autem cùm præstò essent, eius reliquias gemmis præstantiores sustulerunt, & præciosis vnguentis ac linteis nouis inuolutas, in monumentum apud urbem Biblon sepelierunt.

VITA S. ANTONII OLISSIPONENSIS, professione Fræsciani. ex ea quæ extat apud Saurium. Migravit ex hac vita anno Domini 1231. Sequenti verò anno à Gregorio Nono Rom. Pont. recepit in numerum Sanctorum.

Olyf.

Olyssipone in regno Lusitaniæ templum est Iunij 13.

Virgini matri sacrum, in quo beati Vincen-
tij martyris sacrū corpus honorificè asser-
vatur. Ad eius templi partem occidentalem B. Anto-
nij parentes domicilium habuere ipsius templi fo-
ribus valdè propinquum. Ibi natus Antonius (qui
in sacro fonte Ferdinandi nomen accepit) ab ipsis
incunabilis multa morum probitate ac vitæ inte-
gritate admirabili, optimorum parentum studia,
sedulo æmulatus est. Pater eius vir nobilis Alphōsi
regis miles, Martinus nomine, honoratus fuit. Ma-
ter eius Maria non infimo genere nata, virtutum
splendore, generis quoque claritatem superavit.

Ut autem puer rationis capax factus est, à paren-
tibus in ea, quam diximus, ecclesia literis traditus
est imbuendus, simulque Christi ministris, cuius e-
rat futurus præco, ad omnem vitæ sanctitatem in-
formandus. Cùm verò accedentibus annis impro-
bos corporis motus spiritui acriter reluctantes sen-
tiret, ne impotenti eorū dominatu opprimeretur,
ad Augustinianorum monasteriū extra vrbs mu-
ros situm se contulit, ut ibidem apud viros specta-
te religionis, quos Canonicos Regulares vocant, æ-
tatem fragilem à peccati illecebris tueretur. Igitur
dulcissimo pietatis studio captus, spretis mūdi ob-
lectamentis, in eodem vitæ instituto, Deo se ibidem
consecrauit. Sed cùm biennio illo, quo apud eos
mansit, crebra amicorum visitatione, ab ardentio-
re celestium rerum meditatione, plurimūm retar-
daretur, locum delerere decreuit: ut apud exteros
Dño tranquillius & liberius vacare posset. Impetra-
ta igitur à superiori recedendi copia non vitæ insti-
tutum sed locū mutauit, ad monasteriū S. Crucis de
Comibrica zelo seuerioris disciplinæ cōmigrans,
Cūm

Parentes
eius.

Traditus
literis.

Fit Canoni-
cus Regula-
ris.

Reliquia
martyrum
Francisca-
norum.

Fit Franci-
scanus.

Nomen su-
um mutat.

Cupit apud
Saracenos
mori pro
Christo, sed
impeditur.

Ex Sicilia
venit Assi-
sum ad Ca-
pitulum ge-
nerale.

Cum autem per id tempus sanctorum martyrum quinque Franciscanorum reliquias, dominus Petrus Infans serenissimi Lusitanie Regis filius primogenitus, Marochio adduxisset, & se illorum meritis à magnis periculis liberatum per omnes Hispanie provincias diuulgasset: Christi seruus Ferdinandus, multo cepit desiderio flagrare, instar illorum, pro Christo hauriendi martyrij calicem. Itaque cum die nocteque intèra supplicatione Deum rogaret, vt mèti ipsius adspirare dignaretur, quod & illius voluntati gratius & proximorum saluti vtilius esset, tandem summo Abbatis sui consensu ad D. Francisci institutum transmigravit. Et quia parentum suorum molestias vehemèter formidabat, simul cum habitu nomen mutauit, ac deinceps Antonium se dici voluit.

Interea cum ardens martyrij sitis magis magisque eum extimularet, à fratribus ad Saracenos proficiscendi copiam postulauit. Qua impetrata celeriter se in viam dedit, sed præpotens Deus, qui eum plurimorum saluti seruabat, conatus eius vi morbi, qui eum in itinere inuasit, repressit. Qua re compulsus, vt affectam grauiter valetudinem curaret, ad natale solum nauigare constituit: sed ventorum impulsu in Siciliam se delatum sensit.

Non longè tunc aberat dies, qui apud Assisium fratrum omnium conuentu celeberrimus haberetur. Id vbi Messanæ ex fratribus vir Dei rescivit, eò licet affecta valetudine profectus est. Eo autem conuentu soluto, cum ille, quem Ministrum dicunt, commissos sibi fratres ad loca sua remitteret, solus Antonius, vtpotè ignotus & pro homine nihili habitus, à nemine expetitus fuit. Itaque vir Dei Antonius Fratrem Gratianum (qui tunc Ministri officio in

cio in AEmilia fungebatur) adijt eumque supplex
rogavit vt ipsum in AEmiliam, disciplinis regula-
ribus illic erudiendum perduceret. Gratianus eius
petitioni libenter assensus est, secumque eum in
AEmiliam abduxit: vbi venia impetrata, ad eremū
Montis Pauli, quietē animi captare volēs, secessit.
Perstitit illic vir sanctus in precibus & vigilijs, tā-
taque inedia carnē maceravit, vt hora refectionis
ad fratres rediturus, nutante prae nimia imbecilli-
tate gressu seipsum interdum sustētare non posset.
Nec deerant illi crebrae dæmonum infestationes,
quas mirabili constantia, spei suae anchora in caele-
stibus solidissimē defixa, elidebat.

Degit sol-
taria.

Accidit interim vt fratres sacris Ordinibus ini-
tandi ad forū Liuij, quae est AEmiliae ciuitas, con-
fuerent: inter quos cum Antonius adesset, & Mini-
ster, instante collationis hora, singulos vrgeret, vt
salutis monita depromerent, & illi recusarent, ius-
sit tādē Antoniū, de cuius eruditione nihil com-
periti habebat, quicquid spiritus Dei suggereret, in
medium proferre. Et certē cū tantus ille esset, vt
memoria pro codicibus vteretur, & mystici elo-
quij gratia mirē afflueret, peritior tamen apud fra-
tres habebatur abluēdorum culinā vtensiliū, quā
scripturae sanctae mysteria explicādi. Verum enim-
verō cū ministri volūtati & omniū precibus pa-
tere cogeretur: primò quidē cum timore Dñi sim-
pliciter ad eos orsus est dicere, sed in oratiōis pro-
gressu tanto verborum splendore, tāta mysticarum
sententiārum altitudine vsus est, vt oēs in summam
admirationē adducerentur: nec affirmare dubita-
ret, eiusmodi sermonē se nunq̄ antehac audiuisse.
Non diu pōst huius rei fama ad aures Mini-
stri perlata, illius voluntate compulsus est rupto
diutur-

Cesat dñi
scientiam
suam.

Mittitur ad concionandum.

diuturno silentio in publicum prodire: & diuini verbi fata vbique dispargere. Igitur ex eremico cultore factus Dei præco, ad conciliandam proximorum salutem strenuè se contulit: eam in concionibus suis iustitiæ adhibens æquitatem, vt siue magnis, siue paruis loqueretur, veritatis iaculis indifferenter omnes feriret. Qui iam ante passionis calicem sitienter concupierat nulli mortis discrimini pro veritate cedebat: sed mirabili strenuitate etiã potentium tyrannidi sese opponebat. Videbatur quasi alter quidam prodijisse Elias zelo Dei feruens, qui ignitis sermonibus tepida auditorum accendebat corda. Personas quasdam sublimes reprehensione dignas, tanta nonnunquam seueritate obiurgauit, vt plerique alij celebres concionatores ad intrepidam illius constantiam trepidarent, vultusq; suos quodam pusillanimitatis rubore perfusi obtegeret. Circumibat per vicos, castra, vrbes, & agros, & plurimos quotidie è facibus peccatorum ad salutare poenitentiæ fructus reuocabat. Arimini cum multos nefaria hæresi correptos inueniret, conuocata concione, versuta eorum dogmata luculenter confutauit. In quibus Boniuillu hæresiarcham triginta annis errorum tenebris occæcatum ad sanitatem adduxit, effecitque vt ad mortem vsque Ecclesiæ mandatis deuotus staret.

Zelus eius.

Postea verò, priuato quodam negotio urgente, Ministro Ordinis Romam missus est: vbi ore tantofocundo Scripturæ mysteria depromebat, vt Pontifex Maximus eum arcam Testamenti appellaret. Nec immeritò à Pontifice hoc illi tributum fuit. Ita enim vtriusque instrumenti paginas memoriæ planè affixas habebat, vt instar Esdre potuerit, si sic res postulasset, omnes scripturas diuinas in integrum

Boniuillum hereticum conuertit.

de sua
nis abo
Mule
entia lu
Ordo pr
empru
Francisc
ta facit
hedra p
ardiani,
otarius
lo totus
solebat v
e ludibri
nosem fi
nio: Pr
adibru q
quid ita n
no liben
si ego ea
martyri
aque, vt
uoque in
id non mu
Solyman
u comite
tracenos
us Christ
mij, facil
ppans, mu
etatem re
e constan
terque con
is eum su
de sua

Arca Testamenti vocatur à Pontifice.

de sua
nis abo
Mule
entia lu
Ordo pr
empru
Francisc
ta facit
hedra p
ardiani,
otarius
lo totus
solebat v
e ludibri
nosem fi
nio: Pr
adibru q
quid ita n
no liben
si ego ea
martyri
aque, vt
uoque in
id non mu
Solyman
u comite
tracenos
us Christ
mij, facil
ppans, mu
etatem re
e constan
terque con
is eum su
de sua

de sua memoria, etiam codicibus omnibus prorsus abolitis, restituere.

Multa vero insignia Ordinis sui monasteria scientiæ lumine illustravit. Cum enim per id tempus Ordo propter imperitiam apud plerisque in contemptu esset ipse, consentiente beatissimo Patre Francisco, primus omnium Bononiæ in Theologia facultate suis præfuit, & scripturas divinas è cathedra professus est. Cum in ciuitate Podiensis, Guardiæ, vt vocant, ministerio fungeretur, erat illic notarius quidam omninò lubricus, carni & munerotus addictus. Eum vir Dei obuium sibi magnæ salubat veneratione prosequi. Ille verò existimans in ludibrio peti, eamque venerationem in sui derisionem fieri, quodâ die sanè exacerbatus dixit Antonio: Profecto nisi diuinum tuum reuerer istud ludibriu quo me afficis ego ferro in te vindicarem. Quid ita me ridiculum facis? At vir beatus: Equum libens, inquit, Deo me martyrem obtulisset, sed ego ea gloria dignus non sum. Tu verò præclaræ martyrij corona ornatus cælos conscendes. Oroque, vt vbi ad martyrij agonem pertueneris, me quoque memor esse velis. Hoc audiens risit ille: sed non multo post tempore Podiensis autistes Hieronymum profecturus notarium illum itineris comitem habere meruit. Cumque episcopus ad Saracenos frequenter concionem haberet, & frigidus Christi fidè propugnaret, notarius, instar Vincentij, facibus amoris diuini accessus antistitem inspirans, multo cum feruore ipse Saracenorum impietatem redarguit, & Mahumetem Satanae filium constantè asseruit. Qua hominis libertate patereque constantia irritati Saraceni, per triduum eum supplicij exercuciant: ac postremò martyri

Primus p[ro]f[essor] in suo Ordine fuit.

Lubrico homini præstat reuerentiam tantam quam futuro martyri.

Verax eius propheta.

Hhh tyri

tyrij palma insignitum ad celos transmittunt.

Porro Antonius vt liberius animarum saluti incumberet, ab omni fratrum regimine absolutus in opus Evangelij totus destinatus est. Habuit autem in concionibus tantam auditorum frequentiam, vt ad patentes sese campos ex ecclesiarum ambitu transferre compulsus sit, quò ita demum salutaris doctrinae pluuia irrigaret siccandos. Confluebat ex vicinis pagis, castris, vrbibus innumera propè hominum multitudo. Surgebant intempesta nocte, & alij alios nitebantur anteuertere: & qui in multam lucem prius stertere consueuerant, absque vlla molestia vel rædio concionaturum vigiles expectabant. O quot ille tum odia inexpiabilia & implacabiles inimicitias ad pacem & concordiam reuocauit, quam multos diuturna captiuitate miseros liberati restituit, quot ille res, per vsuram & nefariam vim alijs ereptas, restituendas curauit. Coeperunt tum primùm homines cateruatim sese verberando & pia cantica deuotè depromendo procedere. Atque ea consuetudo à tanto auctore profecta, deinceps suis est aucta incrementis, ità vt in omnibus ferè Italiae locis accuratissimè hodieque obseruetur.

Fuit autem viri Dei id præcipuum semper, studium & conatus perpetuus, vt pestilentes hereticorum sectas internecione pænitus deleret. Tantam autem virtute fraudes & versutias eorum detegebat, tantisque viribus impios eorum conatus retundebat, vt passim ab omnibus indefessus hereticorum mollens diceretur. Nec fuit sine fructu labor viri Dei, plerisque hereticis cum ipsorum fautoribus ad veritatis agnitionem & obedientiam S. Matris Ecclesiae reuertentibus. Cum aliquando in partibus Tolosa-

**Frequenti-
ssimum habet
auditoriū
dum concio-
natus.**

**Fructus con-
cionæ eius.**

**Est mollens
hereticorum.**

nis in hæresiarum quendam insigniter perfidiosam incidisset, qui veritate corporis ac sanguinis Christi in Eucharistia pernegabat, multis eum rationibus & varijs scripturæ locis ira pressit, ut plane vitius veritati accedere cogeretur. Tandem verò post multa & varia, per quæ elabimitebatur, argumenta in hæc verba prorupit: Omissa verborum contentione ad res veniam: s. Tu si miraculo testatum facere potes, verum corpus Christi in Eucharistia contineri, omni pernicia abiurata, mox ceruices meas Catholice fidei iugo submittam. Tum hæreticus iumentum quoddam triduanam inedia inaceratum, in populi conspectum adduxit, & ex vna quidem parte pabulum ei proposuit, ex altera vero virum Dei cum sacrosancto illo pane consistere voluit, atque: Si iumentum, posthabito pabulo, properauerit ad adorandum illum Deum tuum, vestra fidei decretis totus accedam. Assensit vir sanctus & ingenti Catholicorum frequentia stipatus, hæreticorum etiam caterua nequissima concurrente, peracto Missæ sacrificio, cum corpore Domini foras egreditur. Tum imperato silentio, bruto animanti, cum fiducia ait: In virtute & nomine Creatoris tui, quem manibus indignus gesto, tibi præcipio, vt confestim huc accedas & eam, quam par est, illi reuerentiam exhibeas: vt hinc percipere intelligat hæreticorum peruersitas omnem creaturam suo creditori subditam esse, quem dignitas sacerdotalis in altari contrectat. Necdum Christi seruus dicendi finem fecerat: & ecce iumentum illud, neglecto pabulo, ad poplites vsq; submisso capite accessit, & coram illo viuifico corporis Christi Sacramento genu curuauit. Mox ingenti gaudio peruersi Catholici, benedicunt Deum, & hæresiarum,

Hhh

abiu-

Insigni miraculo, mulus adorat Eucharistiam.

abiurata coram omnibus perfidia, ex animo Catholicae fidei nomen dedit.

Cum Patavij degeret vir Dei, Olyssipone duo ciues inexpiabili odio laborantes, mutuo sibi necem machinabantur. Accidit autem vt alter alterius filium hora vespertina per summam crudelitatem iugulares, & intempeste noctis silentio, in horto paremum viri Dei facta fouea sepeliret. Mane facto cadis auctor & cadaver diligenter quaesitum est, ac tandem in horto Martini inuentum. Itaque pater viri sancti cum tota familia in vincula coniectus, tanquam cadis reus habitus est. Eius rei vt per spiritum Patavij certior factus est vir Dei, eadem nocte magno miraculo Olyssiponem perditus est: & proxima luce ad iudicem se conferens, petijt vt infontes e vinculis dimissos, domum abire pateretur. Illo omnibus modis recusante, petijt cadaver perempti pueri ad se adferri. Quo allato iussit defunctum edicere num parentes cadis illius rei essent. Res stupenda puer defunctus corpore se erigens respondit illos cadis eius profusos conscios non esse. Mansit toto illo die cum parentibus suis honorifice ab omni suspitione patrata cadis absolutus, & mane angelico ministerio Patavium rediit. Neq; hoc solo miraculo sed alijs sane plurimis admirandae virtutis insignibus claruit.

Defunctus loquitur.

In vltima vero aetate cum signis minime dubijs terminum vitae appropinquare cerneret, ab hominum turbis plane recessit, & arcta se solitudine conclusit, vt spiritum ab omni rerum terrenarum contagione repurgaret, & sic demum letus ad caelestia regna tenderet. Cum autem leni infirmitate correptus, eaque paulatim cresceute, tandem ad extrema festinaret, sublati sursum oculis Christum Iesum videre

Obitus viri sancti.

videre meruit, eiusque conspectu mirifice exhilaratus iunctis manibus psalmos, quos Pœnitentiales vocant, cum fratribus perlegit. Iamque quasi dimidia elapsa hora inter adstantium manus dormienti similis leniter exspiravit.

ILLVSTRE CERTAMEN VITI SANCTISSIMI pueri, Modesti & Crescentie. ex eo quod est apud Surium. Passi sunt anno Christi 303. Marcelli Papæ 7. Diocletiani & Maxim. 20.

QVo tempore Valerianus Præses acerbissimam Iunij 19. in Christianos persecutionem mouebat, Vitus Hylæ nobilissimi viri filius, insigni religione & pietate adeo clarus exitit, ut ipsi demones publica voce admiranda ipsius merita faterentur. Nam & cœcis visum diuina gratia conferebat, & dæmonia, mirabili virtute, ex obsessis corporibus profigabat. Hęc Valerianus vt rescivit, patrem pueri accersit, eumque sedulo monuit, vt si filium saluum & incolumem veller, à Christi cultu abduceret. Pater minis Præsidis vehementer exterritus, & de filij sui capite sollicitus, nullum non motu lapidem, vt filium sibi vnicum ab imminenti mortis periculo eriperet. Fili dulcissime, dicebat, discede ab hac mentis tuæ stultitia, qua inani labore mortuum hominem venerando confictaris, ne princeps pro suæ potestatis furore sæuiat in te, ad tuam perniciem & augmentum doloris mei. At Vitus ætate quidem paruulus, sed mente canus: Utinam, dicebat, mi pater, veritatis lumen intra mentis tuæ penetralia admittere velles, profecto tu mortuum illum hominem, qui crucis supplicium propter scelera nostra voluntarie sustinuit, pari mecum veneratione prosequeris: à cuius charitate, quod te

Hylas nobilissimus, pater Viti.

Nicitur Vitum a Christo auertere

H h 3 certis.